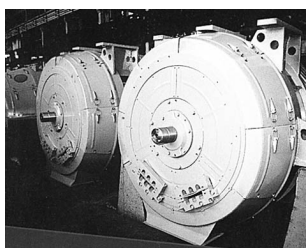

В. І. Максименко

Електроважмаш

«ЕЛЕКТРОВАЖМАШ» – підприємство електротехнічної галузі промисловості. Підпорядк. Мін-ву пром. політики України. Розташ. у Харкові. У структурі – турбогенераторне, генераторне, моторне, апаратне та ливарне виробництва. Засн. 1946 як завод з виробництва тепловоз. електроустаткування. 1947 тут виготовлено перший електродвигун для тепловоза ТЕ-1. Від 1954 на підприємстві водночас розпочато виробництво турбо- і гідрогенераторів, від 1958 – електр. машин постій. струму для металург., гірничоруд. та ін. галузей промисловості. 1954–67 тут освоєно випуск турбогенераторів потуж. 12, 25, 30, 200, 300, 500 МВт. Від 1959 – сучасна назва, 1961–93 – ім. В. Леніна. 1960 на базі завод. лабораторій і конструктор. відділів створ. НДІ з турбогенераторів і тягового електроустаткування (нині [«Електроважмаш» Науково-дослідний інститут](#)). У 1960–80-х рр. на «Е.» створено гідрогенератори для Київ., Канів., Кременчуц., Дніпров. та ін. ГЕС, приводні електродвигуни для прокат. станів низки металург. заводів СРСР. 1966 за досягнення знач. тех.-екон. показників підприємство нагороджено орденом Леніна, 1990 за розроблення наук. основ і методів підвищення навантажувал. спроможності та надійності турбогенераторів сер. ТГВ гол. конструктора В. Кузьміна, гол. інж. Б. Підгорного, завідувач відділу І. Черемісова відзначено Державною премією УРСР у галузі н. і т., 2005 за роботу з реконструкції ГЕС Дніпров. каскаду гол. конструктора з турбогенераторів, гідрогенераторів і великих машин постій. струму О. Грубого – Державною премією України в галузі науки і техніки У 1990-х рр. на «Е.» розпочато виробництво електроустаткування для тролейбусів, трамваїв, великовантаж. автомобілів, створ. турбогенератор потуж. 120 МВт з повітр. охолодженням, 2001–02 розроблено та виготовлено 1-й тяговий електродвигун АД914 для електровозів типу ДС3 спіл. виробництва Наук.-вироб. комплексу «Електровозобудування» (Дніпропетровськ) і нім. фірми «Siemens», 2005 – комплект електроустаткування для першого укр. маневрового

тепловоза типу ТЕМ103 виробництва ВАТ «ХК “Луганськтепловоз”». Від 1-ї пол. 2000-х рр. на підприємстві випускають модернізовані турбогенератори потуж. 250, 320, 325 МВт. Загалом за понад 60-річну історію тут виготовлено 657 турбогенераторів потуж. 12–500 МВт, 135 гідрогенераторів потуж. 6,1–421 МВт, 80 синхрон. горизонтальних, 100 синхрон. вертикальних двигунів для приводу водяних насосів зрошувал. каналів, 930 великих електр. машин постій. струму, а також електроустаткування для понад 40 тис. вантаж., пасажир. і маневрових тепловозів. Осн. напрями експорту: країни (бл. 30) Європи, Азії, Лат. Америки. Кількість працівників (2009) – 5600 осіб. Перший дир. – М. Михайлов (1946–47), від 2005 – В. Чередник. Тривалий час «Е.» очолювали І. Пахомов (1956–74), Г. Григораш (1974–85), В. Тимощенко (1986–2002).

Рекомендована література

1. Харьковский завод «Электротяжмаш» им. В. И. Ленина: Очерк. Х., 1972;
2. «Электротяжмаш» у дзеркалі державної промислової політики // ГУ. 1999, 24 верес.

Бібліографічний опис:

Електроважмаш / В. І. Максименко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-17730>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).